

ศรัณยพงศ์ โชติวรรณ : ผลกระทบของตลาดน้ำคลองชันต่อชุมชนริมน้ำคลองชักพระ แขวงคลองชักพระ เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร. (IMPACT OF TALINGCHAN FLOATING MARKET ON KHLONG CHAKPHRA COMMUNITY, KHLONG CHAKPHRA SUB-DISTRICT, TALINGCHAN DISTRICT, BANGKOK) อ.ที่ปรึกษา:พศ.ดร. สุวัฒนา ธาดานิติ 184 หน้า. ISBN 974-14-3189-9

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมาของตลาดน้ำคลองชันและชุมชนริมน้ำคลองชักพระเพื่อรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงและปัจจัยการเปลี่ยนแปลงของตลาดน้ำคลองชันในช่วงจัดตั้ง พ.ศ.2530และช่วงปรับปรุง พ.ศ.2541รวมถึงศึกษาผลกระทบของตลาดน้ำคลองชันต่อชุมชนริมน้ำคลองชักพระ วิธีการศึกษาเป็นการศึกษาทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณโดยใช้การวิจัยเชิงเอกสารและใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์ประชาชนริมน้ำจากกลุ่มตัวอย่าง100รายและผู้ค้าจำนวน70ราย และการสัมภาษณ์เชิงลึกประกอบด้วยประธานประชาคมตลาดน้ำคลองชัน ผู้ประกอบการค้า ผู้นำชุมชน นักท่องเที่ยว และเจ้าหน้าที่สำนักงานเขต ผลการศึกษามีดังนี้

จากการศึกษาพบว่า ตลาดน้ำคลองชันมีมานานแล้วตั้งแต่มีการตั้งถิ่นฐานชาวสวนย่านคลองชัน จึงเป็นตลาดน้ำแบบธรรมชาติ โดยแท้จริง ค่อมานึกน้ำท่วม มีการคัดถนนเพื่อขยายตัวของเมือง ทำให้ตลาดเล็กลง ต่อมาในปี2530 เขตตลิ่งชันได้จัดตั้งตลาดน้ำขึ้นมาใหม่เป็นรูปแบบตลาดนัดสินค้าการเกษตรและมีการท่องเที่ยวเริ่มเข้ามาเที่ยวคลองชักพระมากขึ้น ในช่วงปี2534-2535 เมื่อเกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจเนื่องจากภาวะสงครามอ่าวเปอร์เซีย และเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ และนโยบายของผู้บริหารเขตที่ไม่มียุทธศาสตร์การปรับปรุงตลาดน้ำทำให้มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวน้อยลงส่งผลให้ตลาดน้ำทรุดโทรมลง ต่อมาในปี2541มีการปรับปรุง ตลาดน้ำขึ้นมาใหม่ และมีการจัดตั้งกลุ่มประชาคมเกิดขึ้นโดยเป็นการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นได้มาค้าขายที่ตลาดน้ำ มีกิจกรรมคลองชันทัวร์ จึงทำให้ตลาดน้ำได้รับการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วจนถึงปัจจุบัน

ผลกระทบของตลาดน้ำคลองชันต่อชุมชนริมน้ำคลองชักพระ จากการศึกษามีทั้งผลกระทบทางบวกและทางลบ โดยแบ่งเป็นสามด้านคือ ด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ด้านกายภาพพบว่าผลทางบวกหรือผลดีคือทำให้ประชาชนได้รับบริการพื้นฐานจากรัฐที่สำคัญได้แก่ การปรับปรุงถนนที่เข้ามาตลาดน้ำคือถนนฉิมพลี และถนนชักพระ ด้านเศรษฐกิจพบว่าเป็นการสร้างรายได้ให้กับคนในท้องถิ่น และมีสินค้าให้เลือกหลากหลาย ด้านสังคมและวัฒนธรรมพบว่าส่งเสริมให้มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ส่งเสริมด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่น เช่น ประเพณีชักพระช่วงเดือนพฤษภาคม เทศกาลกระท้อนที่จัดขึ้นประมาณเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม เป็นต้น ส่วนผลทางลบหรือผลเสีย ด้านกายภาพพบว่าเสียงของเรือท่องเที่ยวที่วิ่งเร็วทำให้รบกวนชาวบ้านจนเกิดความรำคาญ และพฤติกรรมของผู้ประกอบการค้าและนักท่องเที่ยวบางคนที่ยังขาดวินัยในบริเวณตลาดน้ำคลองชันรวมถึงในคลองชักพระด้วย ทำให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม ในเรื่องสินค้ามีราคาแพงขึ้น มีการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว การขายเกิน ความเสื่อมของวัฒนธรรม ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาสุขภาพ พบว่าเกิดขึ้นน้อยมากกับชุมชนริมน้ำคลองชักพระ

แนวทางการลดผลกระทบทางลบในเรื่องเสียงเรือยนต์ควรให้ทางกรมเจ้าท่าเข้ามาดูแลอย่างค่อนเนื่องและจริงจังเพื่อให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย ส่วนเรื่องคุณภาพน้ำ แม้จะได้รับการระบุจากชุมชนว่ามีผลกระทบเล็กน้อยแต่ก็ควรมีการป้องกันตั้งแต่ต้น ควรมีการสร้างจิตสำนึกให้กับทุกคนในการช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อมรวมถึงมีมาตรการในการลงโทษผู้ที่ทิ้งขยะลงในคลองชักพระ ส่วนแนวทางการส่งเสริมผลกระทบด้านบวกให้มีความยั่งยืนต่อไปคือเรื่องของการสร้างรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น ควรที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับสิทธิประโยชน์เพื่อให้ทุกคนรอบรู้ได้ว่ามีโอกาสมีส่วนร่วมในการค้าขายในตลาดน้ำแห่งนี้โดยเท่าเทียมกันโดยกำหนดให้ประชาชนมาค้าขายเพียงรอบครัวละหนึ่งคนเท่านั้น

4689162420 : MAJOR HUMAN AND SOCIAL DEVELOPMENT

KEY WORD: IMPACT/ TALINGCHAN FLOATING MARKET/ KHLONG CHAKPHRA COMMUNITY

SARANYAPONG CHOTIWAN: IMPACT OF TALINGCHAN FLOATING MARKET ON KHLONG CHAKPHRA COMMUNITY, KHLONG CHAKPHRA SUB-DISTRICT, TALINGCHAN DISTRICT, BANGKOK.

THESIS ADVISOR : ASSIST.PROF.SUWATTANA THADANITI, Ph.D. 184 pp. ISBN 974-14-3189-9

The objective of this research was to study the background of the Talingchan Floating Market and Khlong Chakphra Community, its changes and changing factors of the Market since its establishment in 1987 and the improvement in 1998. They also included the impact of Talingchan Floating Market on Khlong Chakphra Community. The used methods were qualitative and quantitative with documentary research and questionnaire interview. The samples were 100 residents of Khlong Chakphra Community, and 70 merchants at Talingchan Floating Market. In-depth interviews were conducted and the target groups are Chairman of the Talingchan Floating Market civic group, Community Chairman, merchants, tourists and Talingchan District officers.

The study found that the Talingchan Floating Market was a part of the orchard settlements in the Talingchan District, functioned as a natural floating market. Later flood and railroad put an end to the floating market. In 1987, New Talingchan Floating Market was set up again by the Talingchan District. It was a natural farmer market. During 1991-1992 economic crisis because of the Gulf War and the political turmoil in May 1992 caused the decline of tourism. In 1998 the Talingchan Floating Market was rejuvenated and organized by Talingchan Floating Market civic group, to make tourism, creating marketing opportunity for local people popular as today.

The impact of the Talingchan Floating Market on Khlong Chakphra Community were both positive and negative, considered in three aspects: physically, socio-economic and culture. In terms of physically positive impact, people received better basic services from government from building the Chimpfree and Chakphra roads to the Talingchan Floating Market. For economic aspect, new jobs were created and income increased for local people and many consuming goods available. For social and cultural aspect tourism management by Community was encouraged. On the negative impact, noises from boat tours were annoying for the people. Moreover, goods so expensive, in migration, narcotics, and crimes were found at a little impact or non-impact for the people.

The recommendations were to reduce the negative impact from boat tours and to increase the monitoring of the Harbour Department. For water quality problems, people should raise consciousness on environmental protection and to punish who threw away the garbage down to canal. To promote positive sustainable impact, in terms of local income it was recommended that those every family had equal opportunity to participate in selling at the Floating Market by permitting only one person for family.